

УДК 342+658:005.5

Чистоклетов Леонтій

Національний університет “Львівська політехніка”,
Інститут права, психології та інноваційної освіти,
доктор юридичних наук,
професор кафедри адміністративного та інформаційного права
leon1949@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-3306-1593>

Хитра Олександра

Львівський державний університет внутрішніх справ,
доктор юридичних наук,
доцент кафедри адміністративного права
та адміністративного процесу
Olexandrahitra@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-3632-5101>

ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ЙОГО МЕХАНІЗМУ

<http://doi.org/10.23939/law2020.27.173>

© Чистоклетов Л., Хитра О., 2020

Актуальність статті обумовлена потребою в науково обґрунтованих дефініціях понять адміністративно-правового забезпечення (надалі також – АПЗ) та його механізму, формулювання яких є її метою. У процесі реалізації мети статті використано системний підхід, методи аналізу і синтезу, експертні оцінки.

Здійснено аналіз низки поглядів на суть і структуру адміністративно-правового забезпечення. У рамках цього аналізу виявлено їх переваги та недоліки, а також ті опорні точки, які необхідні для формулювання дефініції поняття “адміністративно-правове забезпечення”. Зокрема, до цих точок зараховано використовуване деякими адміністративістами поняття “адміністративно-правова основа”, яке відображає сукупність взаємопов’язаних, внутрішньо узгоджених, основоположних нормативно-правових актів, котрі містять юридичні принципи й норми, спрямовані на адміністративно-правове регулювання суспільних відносин відповідно до суспільних потреб. Запропоновано таку дефініцію АПЗ: адміністративно-правове забезпечення – це адміністративно-правова основа впливу суб’єктів державно-владних повноважень на суспільні відносини у сфері публічного управління та їх діяльність, спрямована на формування, використання й удосконалення зазначеної основи з метою реалізації цілей адміністративного права.

Розглянуто низку трактувань поняття “механізм адміністративно-правового забезпечення”. У процесі їх аналізу зокрема, з’ясовано, що деякі фахівці ототожнюють поняття “механізм адміністративно-правового забезпечення” й “адміністративно-правовий механізм”, та враховано вимогу, що дефініція механізму АПЗ має містити чітку вказівку на наявність у цьому механізмі інституційної складової.

Зроблено висновок, що механізм АПЗ є системою, яку утворюють юридичні та фізичні особи, завдяки діям котрих формується, функціонує й вдосконалюється це

забезпечення, а також принципи, форми, методи адміністративно-правового регулювання та управлінські технології.

Ключові слова: адміністративно-правове забезпечення, механізм, адміністративно-правова основа. інституційний блок.

Постановка проблеми. Сьогодні дуже широко вживають поняття адміністративно-правового забезпечення та його механізму. Навіть більше, висловлюється небезпідставна, на наш погляд, думка, що поняття АПЗ стане фундаментальним поняттям адміністративного права [1, с. 37]. Однак, незважаючи на це, загальновизнане трактування АПЗ відсутнє. Частина визначень адміністративно-правового забезпечення відображає його діяльнісний аспект, а отже, має динамічний характер. Проте, існує підхід, відповідно до якого АПЗ характеризується як стан, тобто в статичному аспекті. Нарешті, є точка зору, прихильники якої розглядають адміністративно-правове забезпечення як процес і стан. Немає єдності й у поглядах на суть механізму адміністративно-правового забезпечення. Отже, обрана нами тема статті є актуальною.

Аналіз дослідження проблеми. З-поміж останніх досліджень і публікацій, в яких розглядають поняття “адміністративно-правове забезпечення” та “механізм адміністративно-правового забезпечення”, найбільший інтерес становлять статті О. Гуміна і Є. Пряхіна [2], а також Р. Ігоніна [1].

За авторами праці [2], адміністративно-правове забезпечення можна розглядати в широкому та вузькому розумінні. На їхню думку, у широкому розумінні АПЗ – це “упорядкування суспільних відносин уповноваженими на те державою органами, їх юридичне закріплення за допомогою правових норм, охорона, реалізація і розвиток” [2, с. 48]¹, тоді як за вузького – “визначення буде змінюватися у зв’язку із тим, про які суспільні відносини буде вестися мова” [2, с. 48]. Характеризують автори праці [2] і структуру АПЗ, виділяючи такі його складові: 1) об’єкт АПЗ; 2) суб’єкт АПЗ; 3) норми права (норми адміністративного права); 4) адміністративно-правові відносини та їх зміст; 5) гарантії, заходи, засоби, форми та методи АПЗ [2, с. 48].

Якщо в праці [1] розглядається виключно питання про трактування адміністративно-правового забезпечення, то в праці [2] певна увага приділена й механізму цього забезпечення. При цьому, спостерігається синонімізація понять механізму АПЗ і адміністративно-правового механізму забезпечення впливу держави на суспільні відносини.

Хоча завдяки працям [1; 2] і деяким іншим науковим дослідженням зроблено певний крок в напрямку з’ясування вузлових аспектів теми цієї статті, варто визнати, що вона потребує подальшої наукової розробки.

Метою статті є формування адекватних дефініцій понять “адміністративно-правове забезпечення” та “механізм адміністративно-правового забезпечення”.

Виклад основного матеріалу. Для реалізації мети статті важливе концептуальне значення мають зауваження Р. Ігоніна із приводу позиції І. Ієрусалімової щодо змісту адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини та громадянина. Позицію цю відображає визначення, за яким указане забезпечення становить “повноту регулювання за допомогою норм адміністративного права суспільних відносин, що виникають для та в процесі їхньої реалізації, а також надання за допомогою цих норм відповідних гарантій, які разом з іншими правовими та неправовими гарантіями створюють стійку систему можливостей користування правовими цінностями в державі” [4].

¹ Ця дефініція більш прийнятна, ніж близьке їй визначення, запропоноване в праці [3], а саме: “Адміністративно-правове забезпечення – це здійснюване державою за допомогою спеціального механізму упорядкування суспільних відносин, їх юридичне закріплення, охорона, реалізація і розвиток” [3, с. 434]. Річ у тому, що поняття “спеціальний механізм” саме потребує визначення.

Коментуючи бачення змісту адміністративно-правового забезпечення, запропоноване І. Іерусалімовою, Р. Ігонін указує, зокрема, на таке: “І. О. Іерусалімова включає до поняття “адміністративно-правове забезпечення” три компоненти: адміністративно-правове регулювання, реалізацію адміністративно-правових норм та встановлені нормами адміністративного права гарантії реалізації прав людини і громадянина. <...> Дослідниці вдалося визначити загальні контури цього поняття та окремі основні його елементи, більш чітко встановити його можливе співвідношення із такими суттєвими для адміністративно-правової науки термінами, як “адміністративно-правове регулювання” і “реалізація адміністративно-правових норм”, а також, включивши у його зміст такі складові, як “реалізація адміністративно-правових норм” та “гарантії реалізації прав людини і громадянина”, вказати на його особливість, що пов’язана з акцентом саме на реальності “забезпечення” [1, с. 40–41]. Водночас, Р. Ігонін, на відміну від І. Іерусалімової, цілком слушно підкреслює, що зміст поняття “адміністративно-правове забезпечення” має відображати і діяльність суб’єктів державно-владних повноважень, які реалізують (застосовують) норми адміністративного права у своїй діяльності [1, с. 41]. Продовжуючи цю думку, він застерігає:

“...якщо включити до складу поняття “адміністративно-правове забезпечення” діяльність суб’єктів державно-владних повноважень з реалізації норм адміністративного права, то тоді, на нашу думку, недоцільно залишати його змістовим елементом адміністративно-правове регулювання, оскільки адміністративно-правове регулювання, порівняно з правореалізаційною діяльністю відповідних суб’єктів, є більш абстрактним поняттям. Зазвичай, правове регулювання розуміють як цілеспрямований вплив права на суспільні відносини з метою їх упорядкування. Однак, цілком очевидно, що реальний досягнутий рівень упорядкування суспільних відносин в певних ситуаціях відповідно до цілей, визначених правом, може суттєво різнитися з огляду на об’єктивні та суб’єктивні обставини. Основним індикатором реального стану, якого вдалося досягти, упорядковуючи суспільні відносини через вплив норм права, є практика правореалізаційної діяльності суб’єктів державно-владних повноважень. <...>

...Щоб здійснювати правореалізаційну діяльність, необхідно мати саме право, яке має бути реалізованим, у нашому випадку – адміністративне право. Тому, на наш погляд, два базові елементи – адміністративно-правові норми та правореалізаційна діяльність суб’єктів державно-владних повноважень – і утворюють поняття адміністративно-правового забезпечення” [1, с. 41].

Із цих міркувань Р. Ігонін робить такий висновок: “...адміністративно-правове забезпечення – це фактична наявність адміністративно-правових норм і досягнутий реальний стан їх реалізації суб’єктами державно-владних повноважень” [1, с. 42]. На наш погляд, це визначення в належний спосіб відображає лише статичний аспект адміністративно-правового забезпечення, бо правореалізаційна діяльність аж ніяк не повністю відображає динамічний аспект АПЗ.

З погляду з’ясування змісту поняття “адміністративно-правове забезпечення” становить інтерес таке положення докторської дисертації С. Максимова: “Аргументовано, що АПЗ ЕБ (адміністративно-правове забезпечення економічної безпеки. – Л. Ч.)... має самостійну субстратну (адміністративно-правові норми); організаційну (системи державних органів спеціальної компетенції); функціональну (реалізує регулятивну й контрольну функції) і субстанціальну (сукупність економічних інтересів держави, які охороняються) складові” [5, с. 18]. Проте, в запропонованому в цій дисертації визначенні АПЗ ЕБ не зовсім вдало відображена двоєдиність останнього. Це визначення характеризує АПЗ ЕБ як діяльність, хоча при цьому певною мірою відображається і його статичний аспект: “...АПЗ ЕБ являє собою врегульовану нормами адміністративного права повсякденну впорядковану управлінську діяльність державних органів і органів місцевого самоврядування в рамках єдиної державної економічної політики з використанням адміністративно-правових засобів, здійснювану з метою забезпечення ефективного нормативно-організаційного впливу на суспільні відносини в інтересах створення й підтримання необхідного рівня захищеності учасників економічних відносин” [5, с. 18]. Подібний недолік мають і наведені вище дефініції, що запропоновані в працях [2; 3], а також така: адміністративно-правове

забезпечення є процесом “формування та застосування органами публічної адміністрації спеціальних методів регулювання суспільних відносин, а також створення необхідної для цього правової основи², що в комплексі спрямовано на досягнення конкретної суспільно-важливої мети” [6].

Те саме стосується й сформульованої В. Редкоусом дефініції адміністративно-правового забезпечення національної безпеки: “Адміністративно-правове забезпечення національної безпеки являє собою здійснювану в рамках єдиної державної політики в галузі забезпечення національної безпеки діяльність уповноважених суб’єктів, спрямовану на формування адміністративно-правової основи забезпечення національної безпеки, на закріплення в ній системи адміністративно-правових засобів (адміністративно-правових норм, правовідносин, індивідуальних приписів та ін.), за допомогою котрих досягається результативний нормативно-організаційний вплив на суспільні відносини з метою їх упорядкування, охорони, розвитку відповідно до суспільних потреб забезпечення національної безпеки країни, створення й підтримання необхідного рівня захищеності об’єктів безпеки держави» [7, с. 11]; «Сукупність взаємопов’язаних, внутрішньо узгоджених основоположних нормативних правових актів, котрі містять юридичні принципи й норми, спрямовані на адміністративно-правове регулювання суспільних відносин у сфері забезпечення національної безпеки з метою їх упорядкування, охорони та розвитку відповідно до суспільних потреб» [7, с. 14]. У цьому контексті варто зазначити, що цим поняттям скористалась Н. Босхамджієва у присвяченій адміністративно-правовим засадам забезпечення громадської безпеки докторській дисертації, в якій читаємо: “...адміністративно-правове забезпечення в загальному вигляді необхідно розглядати як здійснювану на *адміністративно-правовій основі* (курсив наш. – Л. Ч.) діяльність із забезпечення безпеки” [8, с. 104–105].

Тепер, як видається, маємо у своєму розпорядженні всі опорні точки, необхідні для формулювання дефініції поняття “адміністративно-правове забезпечення”. На наш погляд, вона має бути такою: адміністративно-правове забезпечення – це адміністративно-правова основа впливу суб’єктів державно-владних повноважень на суспільні відносини у сфері публічного управління та їх діяльність, спрямована на формування, використання й удосконалення цієї основи з метою реалізації цілей адміністративного права.

Розглянемо тепер питання про зміст поняття механізму адміністративно-правового забезпечення. Із запропонованої нами дефініції поняття “адміністративно-правове забезпечення” випливає вимога, що відповідь на це питання має містити чітку вказівку на наявність у механізмі, про який ідеться, інституційної складової. Та виявляється, що далеко не всі з тих, хто послуговуються поняттям механізму адміністративно-правового забезпечення як родовим, розуміють необхідність дотримуватися цієї вимоги.

Так, І. Іерусалімова, визначила суть механізму адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини та громадянина як “систему засобів, які є елементами, складовими впливу цієї галузі права на суспільні відносини та встановлювані її нормами гарантії реалізації цих прав (поновлення в органах виконавчої влади та суду, захист за допомогою адміністративної відповідальності та прокурорського нагляду)” [4]. Як бачимо, наведене трактування механізму адміністративно-правового забезпечення не містить указівки на наявність у цьому механізмі інституційного компонента.

За С. Максимовим, механізм АПЗ економічної безпеки є передбаченою чинним законодавством сукупністю цілей, принципів, методів, які відображають накопичений позитивний досвід застосування системи правових засобів, спрямованих на забезпечення економічної безпеки, на застосування адміністративно-правових норм, що регулюють відносини у сфері забезпечення економічної безпеки з метою створення оптимальних умов для чіткого й послідовного відображення публічних інтересів у цій сфері [9, с. 25]. Отже, згідно із цим трактуванням механізму АПЗ, він не містить інституційної складової.

² Слід зазначити, що поняття “правова основа”, яке фігурує в цьому визначенні, трактується в праці [6] суперечливо: і як норми права, і як матеріальне, процесуальне законодавство та правозастосовна практика.

У дисертації А. Сюсюкіна зазначено, що адміністративно-правовий механізм забезпечення економічної безпеки складається з таких основних елементів: правові норми; суспільні відносини; моніторинг чинників, що визначають виникнення загроз економічній безпеці; правотворчість; правозастосування [10]. Як бачимо, у цьому положенні також не вказується на присутність інституційної складової в механізмі АПЗ економічної безпеки. Що ж до того, що положення, про яке йдеться, сформульовано стосовно поняття адміністративно-правового механізму забезпечення економічної безпеки, а не поняття механізму її АПЗ, то варто ураховувати, що в дисертації А. Сюсюкіна ці поняття ототожнюються.

Утім, у дисертації А. Сюсюкіна фігурує й таке положення: “Функціонування механізму адміністративно-правового забезпечення економічної безпеки можна зобразити в такий спосіб: держава сприймає загрозу, оцінює її, розробляє політику й конкретні заходи із блокування або нейтралізації виниклих або можливих загроз, а потім реалізує ці заходи шляхом застосування адміністративно-правових засобів і методів” [10]. На наш погляд, наведене положення дозволяє стверджувати, що А. Сюсюкін не лише визнає наявність у механізмі АПЗ економічної безпеки інституційної складової, але й усвідомлює її ключову роль у цьому механізмі. Отже, його трактування механізму АПЗ ЕБ є суперечливим.

Не менш суперечливим є трактування механізму АПЗ економічної безпеки в праці С. Лекаря [11]. У цій праці, в якій, до речі, також ототожнюються зазначений механізм та адміністративно-правовий механізм забезпечення економічної безпеки, читаємо: “Забезпечення економічної безпеки держави здійснюється складним комплексом органів. До них належать органи загальної компетенції, міжгалузевого управління, органи територіального управління й самоврядні органи. Їх діяльність спрямована на забезпечення ефективності розвитку того чи іншого соціально-економічного комплексу, становить основу адміністративно-правового механізму забезпечення економічної безпеки держави. При цьому, суб’єктом реалізації адміністративно-правового механізму забезпечення економічної безпеки є держава в особі уповноважених органів державної влади” [11, с. 34]. Як бачимо, із цього фрагмента праці [11] випливає, що органи державної влади не належать до механізму адміністративно-правового забезпечення економічної безпеки. Та в контексті характеристики структури цього механізму С. Лекарь формулює протилежний погляд: “Проведені дослідження юридичної літератури... показали, що найбільш точним є виділення в структурі адміністративно-правового механізму двох взаємопов’язаних елементів: правової основи, тобто сукупності правових засобів, та інституційного блоку, тобто структури і діяльності відповідних державних органів. Ми вважаємо, що такий підхід доречно використовувати і відносно адміністративно-правового механізму забезпечення економічної безпеки держави. Це дозволило автору визначити такі структурні елементи адміністративно-правового механізму забезпечення економічної безпеки держави: нормативно-правовий блок, інституційний блок³, методологічний блок, блок інформаційного та матеріального забезпечення” [11, с. 34].

Звернімося тепер до міркувань Р. Банка щодо механізму адміністративно-правового забезпечення безпеки підприємницької діяльності. У дисертації цього дослідника, у якій поняття “адміністративно-правовий механізм забезпечення безпеки підприємницької діяльності” і “меха-

³ Характеризуючи інституційний блок АПЗ економічної безпеки, С. Лекарь зазначає: “Інституційний блок адміністративно-правового механізму забезпечення економічної безпеки держави реалізує відповідний напрям державної діяльності. Він включає цілеспрямовану діяльність органів державної влади, до компетенції яких входить вирішення питань забезпечення економічної безпеки держави. Інституційний блок характеризує органи державної влади з точки зору їх структури, статусу та повноважень. Органи державної влади забезпечують економічну безпеку в державі шляхом здійснення правотворчої, правоохоронної, правозастосовної та контрольної діяльності. Інституційний блок складається з двох елементів, по-перше, органів державної влади, по-друге, структур громадянського суспільства, а саме, громадських організацій, органів місцевого самоврядування тощо” [11, с. 35].

нізм адміністративно-правового забезпечення безпеки підприємницької діяльності” ототожнюються, читаємо:

”При дослідженні юридичних механізмів заслуговує на увагу точка зору науковців, які виділяють у їх структурі два взаємопов’язані елементи: правову основу (сукупність правових засобів) та інституційний блок (структура і діяльність відповідних органів, державно-владних інститутів)...

Такий підхід є обґрунтованим стосовно забезпечення безпеки підприємницької діяльності органами державної влади. Так, забезпечення безпеки підприємницької діяльності здійснюється за допомогою двох елементів: нормативної основи (сукупність адміністративно-правових засобів) та інституційного блоку (структура та діяльність відповідних органів, державно-владних інститутів)” [12, с. 31].

З наведених міркувань Р. Банка випливає, що механізм АПЗ включає нормативну основу, із чим, ураховуючи запропоноване нами визначення адміністративно-правового забезпечення, погодитися не можемо. Не можемо погодитися й із тим, що в запропонованій ним дефініції механізму адміністративно-правового забезпечення цей механізм фактично зведено до системи “органів державної влади, місцевого самоврядування та громадських організацій, які на основі норм законодавства у межах організаційних форм, різними методами, засобами і способами забезпечують стан безпеки підприємницької діяльності...” [12, с. 34].

Незважаючи на нашу критику розглянутих вище поглядів на сутність механізму адміністративно-правового забезпечення, не можна не визнати їх важливого значення для з’ясування розглядуваного нами питання. Саме їх аналіз дозволив нам дійти висновку, що цей механізм є системою, яку утворюють юридичні та фізичні особи, завдяки діям котрих формується, функціонує й вдосконалюється це забезпечення, а також принципи, форми, методи адміністративно-правового регулювання та управлінські технології.

Висновки. Адміністративно-правове забезпечення – це адміністративно-правова основа впливу суб’єктів державно-владних повноважень на суспільні відносини у сфері публічного управління та їх діяльність, спрямована на формування, використання й удосконалення зазначеної основи з метою реалізації цілей адміністративного права. Механізм АПЗ є системою, яку утворюють юридичні та фізичні особи, завдяки діям котрих формується, функціонує й вдосконалюється це забезпечення, а також принципи, форми, методи адміністративно-правового регулювання та управлінські технології.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ігонін Р. Проблема доктринального визначення поняття “адміністративно-правове забезпечення” // *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2015. № 2 (40). С. 37–43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnaru_2015_2_7 (дата звернення: 22.02.2020).
2. Гумін О. М., Пряхін Є. В. Адміністративно-правове забезпечення: поняття та структура // *Наше право*. 2014. № 4. С. 46–50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2014_4_9 (дата звернення: 22.02.2019).
3. Колесников Є. Є. Поняття та особливості адміністративно-правового забезпечення захисту прав споживачів // *Форум права*. 2011. № 2. С. 432–438. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index (дата звернення: 22.02.2020).
4. Ієрусалімова І. О. Механізм адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини та громадянина : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 “Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право”. Київ 2006., URL: <http://mydisser.com/ru/avtoref/view/16746.html> (дата звернення: 22.02.2020).
5. Максимов С. Н. Административно-правовое обеспечение экономической безопасности в Российской Федерации: концептуальные и методологические аспекты : дис.... д-ра юрид. наук : 12.00.14. М., 2014. 298 с. URL: http://dissovet.rudn.ru/web-local/prep/rj/index.php?id=28&mod=dis&dis_id=360 (дата звернення: 22.02.2020).
6. Берлач Ю. А. Адміністративно-правове забезпечення протидії рейдерству в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 “Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право”. Запоріжжя 2014., URL: <https://mydisser.com/ru/catalog/view/87402.html> (дата звернення: 22.02.2020).
7. Редкоус В. М. Административно-правовое обеспечение национальной безопасности

в государствах-участниках Содружества Независимых Государств : автореф. дис. на соиск. учен. степ. д-ра юрид. наук : спец. 12.00.14 “Административное право, финансовое право, информационное право”. М., 2011. 56 с. URL: <http://www.dissers.ru/avtoreferati-dissertatsii-yuridicheskie/a85.php> (дата звернення: 22.02.2020). 8. Босхамджиева Н. А. Административно-правовые основы обеспечения общественной безопасности в Российской Федерации : дис.... докт. юрид. наук : 12.00.14. М., 2013. 369 с. URL: www.vnii-mvd.ru/files/%20Босхамджиева.pdf (дата звернення: 22.02.2020). 9. Максимов С. Н. Административно-правовое обеспечение экономической безопасности в Российской Федерации: концептуальные и методологические аспекты : автореф. дис. на соиск. учен. степ. д-ра юрид. наук : 12.00.14 “Административное право и административный процесс”. М., 2014. URL: http://dissovet.rudn.ru/web-local/prep/rj/index.php?id=28&mod=dis&dis_id=360. 10. Сюсюкин А. В. Административно-правовое регулирование в сфере обеспечения экономической безопасности : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.14. Ростов-на-Дону, 2014. URL: <http://www.dissercat.com/content/administrativno-pravovoe-regulirovanie-v-sfere-obespecheniya-ekonomicheskoi-bezopasnosti> (дата звернення: 22.02.2020). 11. Лекарь С. И. Структура адміністративно-правового механізму забезпечення економічної безпеки держави // Європейські перспективи. 2013. № 1. С. 33–36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2013_1_8 (дата звернення: 22.02.2020). 12. Банк Р. О. Адміністративно-правові засади забезпечення безпеки підприємницької діяльності в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2014. 230 с.

REFERENCES

1. Igonin R. *Problema doktrinal' nogo opredeleniya ponyatiya "administrativno-pravovoye obespecheniye"* [The problem of doctrinal definition of the concept of “administrative and legal support”]. *Vistnyk Natsional' noy akademii prokuratury Ukrainy*. 2015. No. 2 (40). P. 37–43. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2015_2_7 (accessed 22.02.2020).
2. Gumin A. N., Pryakhin Ye. V. *Administrativno-pravovoye obespecheniye: ponyatiye i struktura* [Administrative and legal support: concept and structure]. *Nashe pravo*. 2014. No. 4. P. 46–50. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2014_4_9 (accessed 22.02.2019).
3. Kolesnikov, Ye. Ye. *Ponyatiye i osobennosti administrativno-pravovogo obespecheniya zashchity prav potrebiteley* [Concepts and features of administrative and legal support for consumer protection]. *Forum prava*. 2011. No. 2. P. 432–438. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index (accessed 22.02.2020).
4. Iyerusalimova I. A. *Mekhanizm administrativno-pravovogo obespecheniya prav i svobod cheloveka i grazhdanina* [The mechanism of administrative and legal support of human rights and civil] : Avtoref. dis. ... kand. yurid. nauk: spets. 12.00.07 “Teoriya upravleniya; administrativnoye pravo i protsess; finansovoye pravo, informatsionnoye pravo”. K., 2006. Retrieved from: <http://mydissers.com/ru/avtoref/view/16746.html> (accessed 22.02.2019).
5. Maksimov, S. N. *Administrativno-pravovoye obespecheniye ekonomicheskoy bezopasnosti v Rossiyskoy Federatsii: kontseptual' nye i metodologicheskiye aspekty* [Administrative and legal support of economic security in the Russian Federation: conceptual and methodological aspects] : dis. ... d-ra yurid. nauk: 12.00.14. M., 2014. Retrieved from: http://dissovet.rudn.ru/web-local/prep/rj/index.php?id=28&mod=dis&dis_id=360 (accessed 22.02.2020).
6. Berlach, Yu. A. *Administrativno-pravovoye obespecheniye protivodeystviya reyderstvu v Ukraine* [Administrative and legal support to counteract raiding in Ukraine] : avtoref. dis. ... kand. yurid. nauk: spets. 12.00.07 “Administrativnoye pravo i protsess; finansovoye pravo, informatsionnoye pravo”. Zaporozh'ye, 2014. Retrieved from: <https://mydissers.com/ru/catalog/view/87402.html> (accessed 22.02.2020).
7. Redkous V. M. *Administrativno-pravovoye obespecheniye natsional' noy bezopasnosti v gosudarstvakh-uchastnikakh Sodruzhestva nezavisimyykh Gosudarstv* [Administrative and legal support of national security in the member states of the Commonwealth of Independent States] : avtoref. dis. ... d-ra yurid. nauk: spets. 12.00.14 “Administrativnoye pravo, finansovoye pravo, informatsionnoye pravo”. M., 2011. Retrieved from: <http://www.dissers.ru/avtoreferati-dissertatsii-yuridicheskie/a85.php> (accessed 22.02.2020).
8. Boskhamdzhiyeva N. A. *Administrativno-pravovyye osnovy obespecheniya obshchestvennoy bezopasnosti v Rossiyskoy Federatsii* [Administrative and legal framework for ensuring public safety in the Russian Federation] : dis. ... dokt. yurid. nauk: 12.00.14. M., 2013. Retrieved from: www.vnii-mvd.ru/files/%20Boskhamdzhiyeva.pdf (accessed 22.02.2020).
9. Maksimov S. N. *Administrativno-pravovoye obespecheniye ekonomicheskoy bezopasnosti v Rossiyskoy Federatsii: kontseptual' nye i metodologicheskiye aspekty*: Avtoref. dis. ... d-ra yurid. nauk: 12.00.14 “Administrativnoye pravo i administrativnyy protsess” [Administrative and legal support of economic security in the Russian Federation: conceptual and methodological aspects]. M., 2014. Retrieved from: http://dissovet.rudn.ru/web-local/prep/rj/index.php?id=28&mod=dis&dis_id=360 (accessed 22.02.2020).
10. Syusyukin A. V. *Administrativno-pravovoye regulirovaniye v sfere obespecheniya ekonomicheskoy bezopasnosti* [Administrative and legal regulation in the field of ensuring economic

security] : dis. ... kand. jurid. nauk: 12.00.14. Rostov-na-Donu, 2014. Retrieved from: <http://www.dissercat.com/content/administrativno-pravovoe-regulirovanie-v-sfere-obespecheniya-ekonomicheskoi-bezopasnosti> (accessed 22.02.2020). 11. Lekar' S. I. *Struktura administrativno-pravovogo mekhanizma obespecheniya ekonomicheskoy bezopasnosti gosudarstva* [The structure of the administrative and legal mechanism for ensuring economic security]. *Yevropeyskiye perspektivy*. 2013. No. 1. P. 33–36. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2013_1_8 (accessed 22.02.2020). 12. Bank R. A. *Administrativno-pravovyye osnovy obespecheniya bezopasnosti predprinimatel'skoy deyatel'nosti v Ukraine* [Administrative and legal principles for ensuring the security of business activity in Ukraine] : dis. ... kand. jurid. nauk: 12.00.07. K., 2014. 230 p.

Дата надходження: 24.07.2020 р.

Chystokletov Leontii

Lviv Polytechnic National University,
Institute of Law, Psychology and Innovative Education,
Sc. D., Professor of the Department of Administrative-legal disciplines

Khytra Oleksandra

Lviv State University of Internal Affairs,
Sc. D, Associate Professor of the Department
Administrative law and administrative process,

CONCEPT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL SUPPORT AND ITS MECHANISM

The topicality of the article is due to the need for scientifically substantiated definitions of the concepts of administrative and legal support (hereinafter referred to as ALS) and its mechanism, the formulation of which is its purpose. A systematic approach, methods of analysis and synthesis, expert assessments were used in the process of realization of the article purpose.

The analysis of a number of views on the essence and structure of administrative and legal support has been done. This analysis identifies advantages and disadvantages of these concepts, as well as those main points that are necessary to formulate the definition of “administrative and legal support”. In particular, these points include the notion of “administrative and legal basis” used by some administrators, which reflects a set of interrelated, internally agreed fundamental legal acts, which contain legal principles and norms aimed at the administrative and legal regulation of public relations in accordance with public needs.

The following definition of ALS has been proposed: administrative and legal support is the administrative and legal basis of influence of public authorities' subjects in the sphere of public management, and their activities, aimed at the formation, use and improvement of the mentioned above basis for the purpose of implementation the administrative law goals. A number of interpretations of the concept of “mechanism of administrative and legal support” have been considered. In the course of their analysis, it has been found out, in particular, that some experts identify the concept of “mechanism of administrative and legal support” and “administrative and legal mechanism”, and the requirement that the definition of the ALS mechanism should contain a clear indication of the institutional component in this mechanism has been taken into account.

It has been concluded that the ALS mechanism is a system formed by legal and natural persons, due to the actions of which this support, as well as the principles, forms, methods of administrative and regulatory technologies and management technologies are functioning and improving.

Key words: administrative and legal support, mechanism, administrative and legal basis, institutional block.